

6. december 1938, Zelenice.

Zápisnica napísaná na notárskom úrade s bývalými kolonistami Dominikom B., Pavlom Z. a Vincentom K., vyhostenými z obce Bellova Ves, ktorí vypovedali o chovaní maďarských vojakov a teroristov a o okolnostiach vyhodenia všetkých kolonistov z územia maďarského štátu.

Zápisnica

Kolonista Dominik B. udáva toto:

Prvé maďarské okupačné vojsko prišlo na našu kolóniu 8. 11. 1938 zo samoty Rónya (*Rovňany*), a to v počte asi 40 mužov, ktorých viedol jeden dôstojník, snád' nadporučík. Tento sa niesol na koni. Týchto vojakov sme pri slávobráne riadne privítali, ktorú sme postavili na okraji kolónie. Za nás prehovoril náš predseda kolónie Ludevít Huja a istý Pap jeho reč tlmočil do maďarčiny. Za maďarské vojsko odpovedal dôstojník, ktorý vo svojej reči sa nám zaručoval, že maďarské vojsko v našej kolónii udrží poriadok tak, ako ho Maďari udržali v období 1000 rokov a aby sme sa nebáli, nikomu z nás sa nič nestane. Poobede sme na počesť maďarských vojakov v našom družstve usporiadali tanečnú zábavu. Na tejto zábave sa zúčastnili i maďarskí vojaci, zvlášť dvaja čatári, z ktorých jeden zakázal našim dievčatám spievať slovenské piesne a nad tým sa rozčuľoval. Po zábave maďarskí vojaci odišli z našej kolónie a nechali len niekoľko vojakov ako strážu, ktorí stáli na uliciach. Druhý deň i títo vojaci odišli.

Dňa 10. 11. 1938 asi o 18. hod. prišli na aute do našej kolónie traja maďarskí dôstojníci, údajne teroristi. Jeden z nich vystúpil z auta na ulicu, zavolať k sebe niekoľko našich občanov a vyhlásil im, aby každý odpredal zo svojho majetku, čo môže. Len do polnoci máme čas, lebo na druhý deň budeme vypovedaní z kolónie. Potom dôstojníci odišli smerom na kolóniu Blahova Dedina (*Blahová*). Ešte ten večer prišiel na našu kolóniu pán notár z Veľkého Mageru (*Rastice*) s niekoľkými maďarskými vojakmi a keď nás zastihol v dome nášho predsedu Huju, začal na nás kričať, aby sme už nič neodpredávali. Potom od nášho predsedu prebral predsednícky úrad. Nato maďarskí vojaci i s notárom odišli.

Ráno 11. 11. 1938 na našu kolóniu prišli občania z okolitých maďarských obcí na vozoch a aj z ďalších, celkovo asi 300–400 a hneď nato na štyroch vozoch prišli maďarskí vojaci a na jednom aute dôstojníci. Maďarské vojsko zahnať zhromaždených civilov za kolóniu a potom jeden dôstojník si zavolať nášho predsedu kolónie a povedal mu toto: „Je 10 hod. 10 minút Keď bude 13 hod. 10 minút, všetci občania kolónie už musia byť vysťahovaní von za kolóniou. Každý si môže so sebou vziať toľko, čo unesie v rukách. Nikto už nič nesmie odpredávať.“ Jeho rozkaz bol hneď v kolónii vyhlásený bubnom. Maďarskí vojaci už nášho predsedu nepustili. Postavili ho na ulicu a dvaja vojaci ho strážili. Ich veliteľ mu povedal, že keď niektorý z nás úmyselne niečo zničí alebo pokazí na svojom majetku, predseda zato zaplatí svojím životom.

Keď sme už odchádzali z kolónie a naše vozy, ktoré nám na veľké prosby maďarské vojsko predsa povolilo vziať, boli už za kolóniou, príbehol od Veľkého Lágu (*Lehnice*) na aute nejaký četnícky veliteľ a hovoril niečo s vojenským dôstojníkom. Potom opätovne na kolónii vyhlásili bubnom, že kto chce, môže ešte nejaký čas zostať a zo svojho majetku niečo odpredať, ale maďarská vojenská správa mu neručí za jeho život.

Ja som sa osmelil a opýtal som sa dva razy jedného maďarského štábneho rotmajstra, či my Slováci môžeme zostať. Tento mi odpovedal, že všetci sa musia vystáhnovať. Hoci by aj niekto zostal, neskôr tak isto musí odísť. Nech si nikto z nás nemyslí, že zostane na maďarskej zemi. Po tomto jeho vyhlásení sme všetci z kolónie odišli a zostali tam len asi dvaja, ktorí sa oneskorili a už nemohli prejsť cez maďarské stráže.

Nevidel som, že by maďarskí vojaci niekoho bili, alebo ináč týrali. Jeden kolonista zo samoty Rónya, istý H. sa mi sťažoval, že maďarskí vojaci mu všetok ovos skrmili, všetky sliepky zjedli a za to mu nič nezaplatili.

Tiež som videl, že maďarskí vojaci niektorým našim občanom násilím brali bicykle z rúk a niektorým i z voza a nedali im za ne žiadnu náhradu.

Kolonista Pavel Z. udal to isté, čo Dominik B. Dodal, že aj jemu maďarský vojak chcel vziať bicykel, ale keď ho po maďarský prosil, bicykel mu nechal. Tiež udal, že videl ako maďarský vojak v jednom dome pľuval a vyčítal kolonistom, že nevedia maďarsky rozprávať, pričom sa rozkrikoval, že za 20 rokov sa mohli naučiť maďarsky.

Vincent K. udal to isté, čo predošli dvaja vypočúvaní a tiež dodal, že nevidel maďarských vojakov, aby niekoho z kolonistov bili alebo nejako ináč týrali.

Zápisnica bola pred všetkými vypočúvanými prečítaná a boli upozornení, že v prípade potreby svoje údaje budú musieť potvrdiť aj prisahou pred súdom alebo pred nejakým iným úradom.

Zapisovateľ:
vrchný strážmajster Holba

Vypočúvaní:
Dominik B., v. r.
Pavel Z., v. r.
Vincent K., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

124

6. december 1938, Lubeník.

Zápisnica napísaná na žandárskej stanici s kolonistom Emilom S., predtým obyvateľom obce Gemerské Teplice, ktorý vypovedal, ako ho maďarskí žandári vyšetrovali a ako bol vyhostený z okupovaného územia.

Zápisnica

Vykázaný Emil S. vypovedá v jeho veci o postupne maďarských úradov doslovne toto:

Dňa 20. 11. 1938 asi o 18. hodine prišli do môjho bytu v Jelšavskej Teplici (*Gemerské Teplice*) dvaja maďarskí četníci so starostom obce Jánom Ferencom a členom obecnej rady Jánom Andrášikom, obaja z Jelšavskej Teplice. Ihneď prišli k domovej prehliadke, pričom najväčšiu pozornosť venovali časopisom a knihám. Pri prehliadke mi zhabali a so sebou odniesli román (*Maginotova línia vo Francúzsku*) a môj vlastný rukopis, ktorý v úvode mal nadpis *Náboženská škola*.

Po vykonanej domovej prehliadke ma četníci vyzvali, aby som v ich sprievode išiel